

Bílá nemoc aneb pardubické divadlo mám ráda...

Na úvod bych chtěla podotknout, že nejsem žádný znalec divadelních her. Chodila jsem sice 2 roky na předplatné do Východočeského divadla v Pardubicích, kde jsem měla možnost zhlédnout nespočet velkolepých představení, ale stále se v divadelní vášni trochu hledám a snažím se především porozumět řeči těla herců, která mě vždy ohromně fascinuje.

Ráda bych se zastavila u nedávno nastudované inscenace Bílá nemoc, kterou zrežíroval nadaný Mikoláš Tyc ve spolupráci s dramaturgem Zdeňkem Janálem. Čapkova Bílá nemoc je jedno z mých nejoblíbenějších dramát, a když jsem zhlédla jeho premiéru v Pardubicích, příběh jsem si zamilovala o to více. Toto drama je velice oblíbené a nadčasové. Děj zná už většina žáků na základní škole. Studenti na středních školách si jej dokonce vybírají do svého "maturitního korpusu", tedy jako součást ústní maturitní zkoušky. Karel Čapek ho napsal jako varování před nacismem v roce 1937.

Děj, jak už nám napovídá název, se týká Bílé nemoci, která se nedá léčit a je prudce nakažlivá. Lék na Bílou nemoc objeví Dr. Galén, a to v bravurním podání Milana Němce. Doktor léčí pouze chudé lidi. Jeho jedinou podmínkou pro vydání léku je konec války. Touží po světovém míru, a to navždy. Milan Němec a jeho Dr. Galén byli zcela "souznění". V hercově výrazu člověk opravdu viděl touhu po míru, zároveň ale i soucit s nemocnými, a to i s těmi bohatými, které neléčil. Trocha naivity tu hrála značnou roli, když věřil, že by na jeho podmínku mohli mocipáni přistoupit. Dr. Galén stál proti zfanatizovanému davu i proti Maršálovi, což jsou silní protihráči. Touha po penězích, válce a moci je takřka neporazitelný soupeř. A to bohužel v každé době.

Na představení bylo krásně vidět, že dokud se Bílá nemoc netýkala Barona Krüga a Maršála, tedy v podtextu každého z nás, o Galénově podmínce nikdo nechtěl slyšet.

Copak člověk musí umírat, aby přistoupil na mír? Copak touha po moci, penězích a válce je víc než klid, radost, mír a zdraví?

Ve dvouhodinové divadelní inscenaci se mi líbil i pohyb rekvizit. Kulisaři byli převlečení v ochranném bílém obleku, i s rouškou. Divák byl po celé 2 hodiny ujištěn, že celý děj je propracovaný a promyšlený až do posledního detailu. Mezi jednotlivými scénami se zhasnou světla a rekvizity se modifikují. V každé scéně hrají i důležitou roli obyčejné dveře, protože i ty se mění. Jejich počet se ale snižuje až ke konci hry. Scéna díky tomu není vůbec prázdná. Působí to poněkud depresivně. Občas se objeví i nějaké menší rekvizity. Výrazný je především krásný obraz, který se objevuje ve scéně, kdy baron Krüg přichází k Maršálovi.

Po smutné zprávě, že se Baron Krüg zastřelil, přichází tma a opět výrazná hudba, která v člověku vyvolává pocity strachu. Konečná scéna, kdy dav ušlape Dr. Galéna, je víc než dramatická. Světlo nemá pevný bod, jezdí po celém jevišti, díky tomu celá scéna obsahuje dramatické nádechy.

Co se týče kostýmů, ani ty nejsou nijak výrazné. Naopak mají zcela jednoduchou podobu, ale opět naprosto přesně zapadají do děje, průběhu příběhu, a dokáží nám rozvinout představost, jak asi vše mohlo probíhat a vypadat. Ale, jak se říká, v jednoduchosti je krása.

Ve druhé polovině představení příběh gradoval, protože jednotlivé postavy daly konečně prostor zadržovaným emocím. Dějovost rostla a divák, přece děj zná, zůstal přesto zcela ohromen

tragickým koncem, kdy byl Dr. Galén a s ním i jeho lék na Bílou nemoc ušlapán. Aplaus byl tak veliký, že všichni v hledišti stáli.

Herecké výkony byly dle mého názoru naprosto excelentní. Čekala jsem sice, že Maršál zahraje Adolfa Hitlera ještě dynamičtěji, bude používat i výraznější gesta, trochu více ukáže, že je to diktátor, použije více nátlaku a manipulace. Statičtější ztvárnění však nabralo na autentičnosti. Dr. Galén vyzvedl herectví Východočeského divadla, přestože to není snadná role. Jeho mimika byla úžasná. Baron Krüg dokázal zahrát člověka v úzkých a v jeho výrazu jsme mohli zahlédnout strach ze smrti. Dokonce i matka, která toho tolik neřekla, zahrála svou roli více než dobře. Divák cítil, jak se nemocný cítí bezmocně, ale viděl v ní ženskou hrdinku, která neřekla svému muži nic, protože mu nechtěla přidělovat starosti.

Tato inscenace na mě udělala velký dojem, protože jsem ve výrazech herců pochopila více než z jejich mluvených slov. Díky tomu si uvědomuji, jaký vliv na sebe máme a co dokážeme. A především, že nic není konečné!

Na samotný závěr bych Vám všem chtěla doporučit návštěvu Východočeského divadla v Pardubicích. Já sama toto divadlo navštěvuji velmi často již od útlého věku a nepřekvapuje mě, že je v České republice jedno z nejoblíbenějších...Nejen že „naše“ hry mají vynikající herecké obsazení a po častějších návštěvách si dokonce můžete každého z herců přiřadit ke konkrétní roli, ale divadlo na Vás dýchne i svou úžasnou atmosférou. Celé je nádherné jak uvnitř, tak zvenku. Architekti i malíři si dali opravdu záležet. Poměrně velké jeviště zdobí velkolepá vínově rudá opona zakončující každé představení. Hlediště plné krásných rudých křesel uvítá každého z návštěvníků. Výběr míst k sezení by se měl zalíbit každému. K dispozici je přízemí, 1. a 2. balkon a lóže. Mně osobně nejvíce vyhovuje první balkon, ale výhled na jeviště je z každého místa krásný.

Myslím, že by každý z nás měl alespoň jednou za život navštívit právě ono zmiňované divadlo. Za sebe Vám přeji příjemný a ničím nerušený zážitek. Určitě nebudete litovat!

Anna Brožová, třída 2. A., Gymnázium Dr. Emila Holuba, Na Mušce, 1110, Holice